STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ PT.

PISTEOLOGICZNY ASPEKT PROCESU RESOCJALIZACJI OSÓB POZBAWIONYCH WOLNOŚCI W ŚWIETLE BADAŃ W ARESZCIE ŚLEDCZYM W OLSZTYNIE W LATACH 2017 – 2018

LESZEK MYSIEWICZ

WYDZIAŁ TEOLOGII
UNIWERSYTET WARMIŃSKO – MAZURSKI
W OLSZTYNIE

Duszpasterstwo więzienne realizowane w jednostkach penitencjarnych, stanowi nieodzowny element oddziaływań resocjalizacyjnych na osoby pozbawione wolności. Weryfikacja prowadzonych działań duszpasterskich oraz zaangażowanie osadzonych w religijne formy aktywności, pozwala zdiagnozować ich stosunek do wiary w Boga. Wysoki wskaźnik deklarowanej wiary przez osadzonych, skłonił autora dysertacji do podjęcia badań empirycznych, obrazujących ich udział w życiu religijnym i duszpasterskim podczas izolacji więziennej.

Powstała w związku z tym potrzeba znalezienia odpowiedzi na pytanie zawarte w problemie głównym pracy: W jakim stopniu wiara w Boga ukazana poprzez religijność wpływa na proces resocjalizacji osadzonych odbywających karę pozbawienia wolności w Areszcie Śledczym w Olsztynie?

W celu rzetelnego uzasadnienia powyższego problemu, sformułowano także następujące problemy szczegółowe: Jak osoby pozbawione wolności określają swój stosunek do wiary? Jakie czynniki wpływają na stosunek osób pozbawionych wolności do wiary? Wpływ Mszy Św. na proces resocjalizacji osadzonych? Jaka jest częstotliwość przystępowania do sakramentu pokuty i pojednania przez respondentów? Jakie czynniki wpływają na pogłębienie wiary osób pozbawionych wolności? Jak często osoby pozbawione wolności się modlą? Jaki jest najczęściej wybierany przez respondentów sposób modlitwy? W jakim stopniu kontakty z rodziną umacniają ankietowanych w wierze? Jaka jest rola kapelana więziennego w procesie resocjalizacji? Jakie są uwagi ankietowanych odnośnie funkcjonowania duszpasterstwa więziennego? W jakim stopniu, zdaniem badanej grupy, kapłani wypełniają obowiązki, jako duszpasterze osób pozbawionych wolności?

Celem niniejszej rozprawy, była analiza stanu faktycznego zaangażowania więźniów w życie religijne, ukazujące ich wiarę w Boga w kontekście procesu resocjalizacji osób pozbawionych wolności, przebywających w Areszcie Śledczym w Olsztynie, poprzez analizę wyników badań własnych, uzyskanych przy pomocy kwestionariusza ankiety.

Rozprawa została napisana na seminarium doktoranckim z teologii fundamentalnej, dogmatycznej i moralnej na Wydziale Teologii Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie.

Realizowany przez autora temat oraz prezentowana tematyka, wymagała doboru odpowiednich metod i narzędzi badawczych. W związku z tym na potrzeby dysertacji zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, analizę dokumentów, obserwację, a także studium literatury opisującej podejmowany temat.

Niniejsza rozprawa doktorska składa się z następujących części: strona tytułowa w języku polskim i angielskim, spis treści w języku polskim i angielskim, wykaz skrótów, wstęp, pięć rozdziałów, zakończenie, streszczenie w języku angielskim, bibliografia, wykaz wykresów i tabel oraz kwestionariusz ankiety.

W rozdziale pierwszym dysertacji, poświęcono uwagę charakterystyce procesu resocjalizacji. Przedstawione zostały jego główne założenia, programy i cele, stanowiące o słuszności oddziaływań resocjalizacyjnych na osoby pozbawione wolności. Ukazano również zasady i zadania, według których możliwe jest jego skuteczne przeprowadzenie. Podjęto się również omówienia pojęcia *resocjalizacja* występującego w obowiązujących aktach prawnych. Ponadto przedstawiono rolę kadry penitencjarnej, a także skuteczność oddziaływań resocjalizacyjnych w świetle badań dostępnych w literaturze.

Drugi rozdział ukazuje działalność pastoralną w procesie resocjalizacji. Omówiona w nim została opieka religijna osób pozbawionych wolności w świetle obowiązującego prawa. Szczegółowo ukazana została również rola duszpasterstwa więziennego w pracy penitencjarnej. Przedstawiono historię duszpasterstwa więziennego, jego strukturę organizacyjną, a także założenia metodologiczne składające się z zasad i metod resocjalizacji. Ponadto omówione zostały programy profilaktyczne i resocjalizacyjne realizowane w aspekcie religijnym. W części tej została również opisana posługa i działalności kapelana więziennego oraz życie sakramentalne osadzonych.

Ukazano także zaangażowanie osób świeckich w resocjalizację religijną oraz wpływ wiary religijnej na kształtowanie osobowości więźniów.

W trzecim rozdziale pracy przedstawione zostały metodologiczne aspekty rozprawy doktorskiej. Część ta opisuje przedmiot i cel podjętych badań, problemy badawcze i hipotezy, narzędzia badawcze oraz środowisko i organizację badań.

Czwarty rozdział dysertacji, zawiera szczegółową analizę i interpretację badań własnych. Ukazane w tej części zostały odpowiedzi osadzonych przebywających w Areszcie Śledczym w Olsztynie, na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Analiza wyników uzyskanych z ankiety pozwoliła na zobrazowanie stosunku osadzonych do wiary oraz weryfikację czynników wpływających na jej rozwój. Ponadto analiza danych statystycznych umożliwiła poznanie roli duszpasterstwa więziennego w życiu osadzonych oraz jego wpływu na ich codzienną egzystencję.

Ostatni rozdział niniejszej pracy przedstawia wnioski i postulaty dotyczące skuteczności posługi duszpasterskiej w więzieniu. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi respondentów, zweryfikowano postawione w pracy hipotezy badawcze. Omówiono również problemy występujące w duszpasterstwie więziennym w aspekcie resocjalizacji, a także przedstawiono propozycje zaangażowania osadzonych.

Niniejsza praca adresowana jest szczególnie do osób zajmujących się problematyką związaną z izolacją więzienną. Łączy w sobie zarówno kontekst resocjalizacyjny jak i duszpasterski. Chociaż dysertacja może nie stanowi wyczerpującej analizy czynników świadczących o wpływie wiary w Boga ukazywanej przez religijność na proces resocjalizacji, nie mniej jednak pozwala przybliżyć stan faktyczny uczestniczenia osadzonych w działaniach duszpasterskich oraz życiu sakramentalnym. Ukazuje również zaproponowane przez autora postulaty i sugestie na przyszłość.

W związku z powyższym, niniejsza dysertacja może stanowić inspirację innym badaczom, przyczyniając się do szerszych i bardziej szczegółowych przemyśleń w dziedzinie duszpasterstwa więziennego.

Ponadto, autor dysertacji wyraża nadzieję, iż praca ta zainspiruje duszpasterzy, sprawujących posługę kapelana więziennego w jednostkach penitencjarnych.